

Sote-visiot ja raportit 2025

Kohti uudistuksen korjausta – Sote 2.0?

LIINA-KAISA TYNKKYNNEN, FT, DOSENTTI, JOHTAVA TUTKIJA

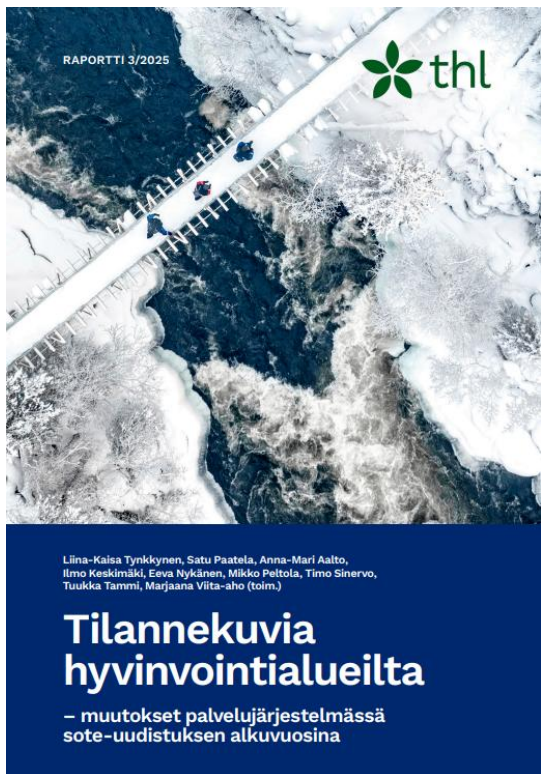
2025 Sote-raporttien kuuma vuosi

Kuvassa palaa sote-raporttien pino — paperit lentävät, liekit nousevat, ja lämpömittari on äärirajoilla.

Vuosi 2025 oli todella kuuma hyvinvointialueille, THL:lle ja STM:lle: rakenteiden arviointia, tilastoja, säästöpaineita ja vilkasta julkista debattia.

Tehty Claude-tekoälysovelluksella

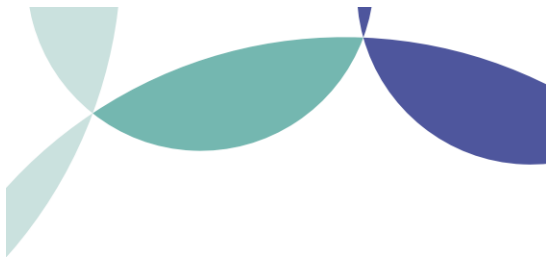
RAPORTTI 3/2025

Liina-Kaisa Tynkkynen, Satu Paatela, Anna-Mari Aalto,
Ilmo Keskimäki, Eeva Nykänen, Mikko Peltola, Timo Sinervo,
Tuukka Tammi, Marjaana Viita-aho (toim.)

Tilannekuvia hyvinvointialueilta

– muutokset palvelujärjestelmässä
sote-uudistuksen alkuvuosina

Hyvinvointialuereformin etenemisen ja siihen liittyvän ohjauskokonaisuuden kehittämissä

Alivaltiosihteerin toimeksiannon ensimmäisen tehtävän
loppuraportti

VALTIONEUVOSTON JULKAISUJA
2025:56

Hyvinvointialueet ja kunnat osana monitasoista hallintojärjestelmää

Hyvinvointialueiden ja kuntien välinen suhde, johtaminen ja
ohjaus (HALKO) -hankkeen loppuraportti

Henna Paananen, Anni Järvelä, Arto Haveri (toim.)

VALTIONEUVOSTON SELVITYS- JA
TUTKIMUSTOIMINNAN JULKAISUSARJA 2025:6

setakayttoon.fi

Selvitys- ja tutkimustoiminta
Uttrednings- och forskningsverksamhet

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hyvinvointialueuudistuksen väliarviointi

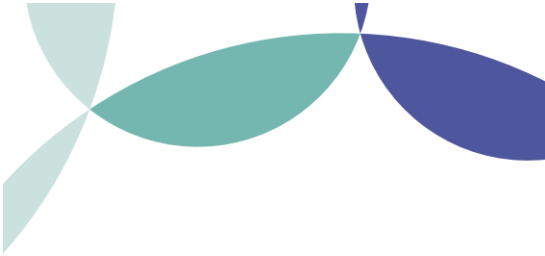
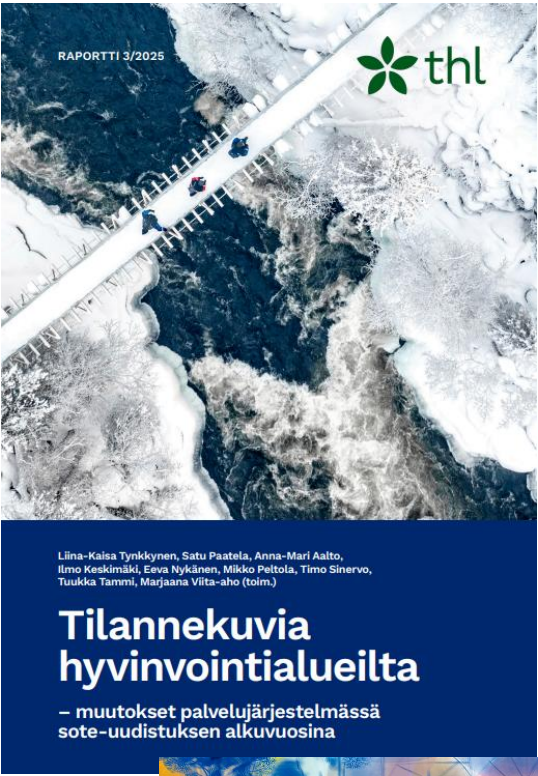
Arto Haveri, Harri Jalonen, Ilmo Keskimäki,
Juho Saari, Liina-Kaisa Tynkkynen, Markku Pekurinen,
Mika Kortelainen, Teemu Lyytikäinen, Tiina Ristikari,
Ville-Pekka Sorsa

Saara Leppinen (toim.)

VALTIONEUVOSTON JULKAISUJA
2025:109

24.3.2026

Hyvinvointialuereformin etenemisen ja siihen liittyvän ohjauskokonaisuuden kehittämistyö

Alivaltiosihteerin toimeksiannon ensimmäisen tehtävän loppuraportti

VALTIONEUVOSTON JULKAISUJA
2025:56

Työpaperi 33/2025

Näkökulmia kansainvälisten terveydenhuoltomallien soveltamiseen Suomessa

Liina-Kaisa Tynkkynen, Emma Kainiemi, Visa Väisänen, Marja-Lisa Laukkonen, Eeva Nykänen, Tuukka Holster

Tässä työpaperissa tarkastellaan, miten julkisessa keskustelussa esillä olleet ja eri maissa käytössä olevat terveydenhuollon järjestämismallit voisivat soveltua Suomeen. Raportissa analysoidaan neljää kansainvälistä mallia, keskittyen niiden keskeisiin piirteisiin sekä mahdollisiin hyötyihin ja haasteisiin suomalaisessa kontekstissa. Lisäksi pohditaan, miten nämä mallit voisivat vastata nykyisen sote-järjestelmän haasteisiin. Työpaperin tavoitteena on rikastuttaa keskustelua kansainvälisten mallien soveltamisesta Suomessa ja nostaa esiin keskeisiä näkökulmia, jotka tulisi ottaa huomioon sote-järjestelmän mahdollisia tulevaisuuksia hahmoteltaessa.

Hyvinvointialueuudistuksen väliarviointi

Arto Haveri, Harri Jalonen, Ilmo Keskimäki, Juho Saari, Liina-Kaisa Tynkkynen, Markku Pekurinen, Mika Kortelainen, Teemu Lyytikäinen, Tiina Ristikari, Ville-Pekka Sorsa

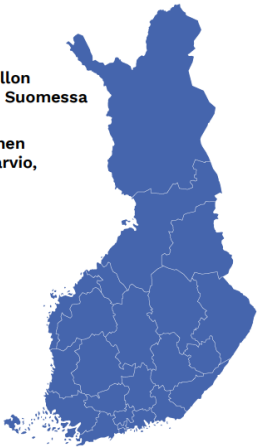
Saara Leppinen (toim.)

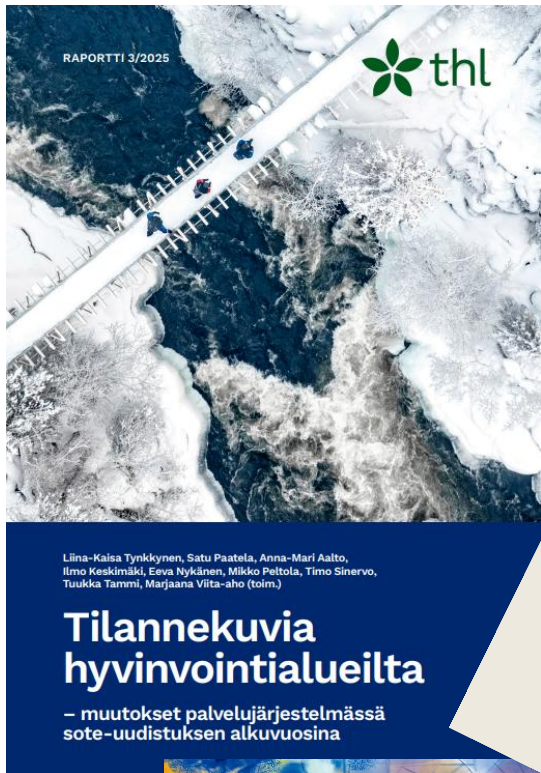
Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Suomessa

Valtakunnallinen asiantuntija-arvio, syksy 2025

Nina Knappe
Jaana Leppä
Tuukka Lovén-Lehtoniemi
Jutta Nieminen
Paul Oksanen
Hannele Rissanen
Nelli Savolainen
Vesa Syrjä
Taru Syrjänen

© Kijittajärvi ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos | Helsinki 2025
ISBN 978-952-408-400-4 (verkko), ISBN 978-952-408-400-4 (pöytäkirja),
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-400-4>

Raporteissa toistuvat havainnot

Kansallinen ohjaus

- Epäselvyydet, koordinaation puute ja jännitteet

Hallinnon tasojen väliset suhteet

- Hyvinvointialueiden itsehallinnon ja vahvan kansallisen ohjauksen välinen jännite
- Hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyö

Jaettu ymmärrys

- Yhteisen tilannekuvan ja tietopohjan puutteet

Politiikan painopisteet

- Talouspoliittisten tavoitteiden painottuminen kansallisessa ohjauksessa ja uudistuksen toimeenpanossa

Rahoitus

- Rahoitusmallin kehittäminen

Alueelliset erot

- uudistuksen etenemisessä
- palvelujärjestelmän toiminnassa

”Mainettaan parempi sote”

- Palvelujärjestelmän toiminnan positiiviset ja negatiiviset kehityskulu
- Uudistuksesta johtuen tai siitä huolimatta

Luottamuksen lasku

- Väestön
- Henkilöstön

Koontia suosituksista

Kansallisen ohjauksen kehittämistarpeet

- Koordinaatio, tavoitteiden yhteensovittaminen

Ylivaalikautisen yhteistyön tarve

- Etenkin vaikeat kysymykset kuten palveluvalikoima, sairaalaverkko, alueiden määrä, rahoitusmalli

Rakenteellisia uudistuksia tarve jatkaa

- Esim. esh järjestäminen

Hyvinvointialuein rahoitusmallin
kehittäminen

- Esimerkiksi kannustavuuden osalta
- Verotusoikeus?

Luottamuksen palauttaminen

- Miten?

Terveydenhuollon rahoituksen
uudistaminen

- So. monikanavaisen rahoituksen haasteisiin pureutuminen

Alueiden erilaisuuden huomioiminen

- Räättälöity ohjaus
- Alue-erojen kaventaminen

Sote-järjestelmän suunta

- Kohti alueellista vai kansallista järjestelmää?

Sote2040-visio:

Väestö saa tarvitsemansa vaikuttavat, yhdenvertaiset ja yhteiskunnan kantokykyyn sovitettut palvelut, joihin luotetaan.

Vuonna 2040 sote hoituu yhtä reittiä pitkin.

Tieto liikkuu ihmisen mukana palveluissa.

Hoito jatkuu saumattomasti riippumatta ajasta, paikasta tai ammattilaisesta.

Huolehdimme, että arkiset sosiaali- ja terveyspalvelut pysyvät saatavilla ja katkeamattomina, tukevat ja ennakoivat.

Selkeytämme koko sote-järjestelmää niin, että apu löytyy helposti oikeasta paikasta.

Teemme välttämättömät valinnat, jotta järjestelmä pysyy hallittuna ja kestäväenä

HYÖDYNNÄMME TIETOA JA TEKNOLOGIAA, JOTTA SAAMME PALVELUT TOIMIMAAN MYÖS TULEVAISUUDESSA.

Yhteenveto: Väestö saa tarvitsemansa vaikuttavat, yhdenvertaiset ja yhteiskunnan kantokykyyn sovitettut palvelut, joihin luotetaan.

TASO **ONGELMAT** ➔ **TAVOITTEET** **OSATAVOITTEET 2040**
Sote-uudistuksen ja -lainsäädännön tavoitteet ovat edelleen relevantteja ➔ **15 TOIMENPIDETTÄ**

VÄESTÖN HYVINVOINTI JA TERVEYS	Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisessa ei ole riittävästi onnistuttu	Vahvistunut väestön hyvinvointi ja terveys sekä vähentynyt eriarvoisuus	• Väestön hyvinvointi ja terveys ovat vahvistuneet • Väestön työ- ja toimintakyky on lisääntynyt • Sosiaalinen eriarvoisuus ja syrjäytyminen ovat vähentyneet	Väestön hyvinvointi ja terveys on läpileikkaava näkökulma kaikissa toimenpiteissä
PALVELUT	Palvelujen yhdenvertainen saatavuus ja jatkuvuus ovat riittämättömiä.	Väestön tarpeisiin vastaavat, yhteensovitettut palvelut	• Palvelujen jatkuvuus ja saatavuus on parantunut kaikissa palvelukanavissa • Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja asiakasosallisuus ovat parantuneet • Kaikissa ammateissa riittävä määrä, osaaminen ja työkyky	5 yksilötason toimenpidettä, jotka toteutuvat ihmisten arkiympäristöissä ja palvelutuotannossa työskentelevien ammattilaisten arjessa
PALVELU-JÄRJESTELMÄ	Väestön luottamus palvelujärjestelmään on heikentynyt ja järjestelmän resurssit eivät kohdennu tarkoituksenmukaisesti.	Järjestämistehtävien selkeys ja yhteensovittaminen	• Väestön luottamus julkista palvelujärjestelmää kohtaan on lisääntynyt • Väestöryhmien välinen, alueellinen ja valtakunnallinen yhdenvertaisuus on lisääntynyt • Kustannusten kasvua on hillitty	5 organisaatiotason toimenpidettä, jotka toteutuvat palvelujen järjestämisen tasolla ja jotka edellyttävät vähintään kahden organisaation välistä työnjakoa
KOKONAISUUDEN OHJAUS <i>National governance</i>	Monikanavaiseksi kehittyntä palvelujärjestelmää on kansallisesti vaikeaa ohjata.	Järjestelmän kansallinen hallinta	• Rahoituksen vakaus: resurssiallokaation heilahtelut ovat tasoittuneet • Monikanavaisen järjestelmän ohjaaminen on selkeytynyt: periaatteet, rakenteet, käytännöt, työkalut ja tietopohja	5 kansallisen tason toimenpidettä, joita eri toimijat toteuttavat yhtenäisesti ja valtiojohtoisesti

Näkökulmia kansainvälisten terveydenhuoltomallien soveltamiseen Suomessa

Liina-Kaisa Tynkkynen, Emma Kainiemi, Visa Väisänen,
Marja-Lisa Laukkonen, Eeva Nykänen, Tuukka Holster

Tässä työpaperissa tarkastellaan, miten julkisessa keskustelussa esillä olleet ja eri maissa käytössä olevat terveydenhuollon järjestämismallit voisivat soveltua Suomeen. Raportissa analysoidaan neljää kansainvälistä mallia, keskittyen niiden keskeisiin piirteisiin sekä mahdollisiin hyötyihin ja haasteisiin suomalaisessa kontekstissa. Lisäksi pohditaan, miten nämä mallit voisivat vastata nykyisen sote-järjestelmän haasteisiin. Työpaperin tavoitteena on rikastuttaa keskustelua kansainvälisten mallien soveltamisesta Suomessa ja nostaa esiin keskeisiä näkökulmia, jotka tulisi ottaa huomioon sote-järjestelmän mahdollisia tulevaisuuksia hahmoteltaessa.

Onko ruoho vihreämpää aidan toisella puolella?

Toiset mallit realistisempia kuin toiset

- Suomessa kansallinen sote tai vahvat alueelliset sote-järjestäjät todennäköisin vaihtoehto
- Vakuutusperusteiset mallit merkitsisivät perustavan laatuista muutosta moniin keskeisiin Suomen sote-järjestelmän periaatteisiin

Jokaisessa mallissa on vahvuuksia ja heikkouksia. Jokainen vastaisi eri tavoin soten nykyisiin, keskeisiin haasteisiin.

- Monia kehitystoimia voidaan toteuttaa nykyjärjestelmässä ilman mittavia rakenteellisia uudistuksia.

Sote-järjestelmän kehittämistä ohjaavan vision kirkastaminen on olennaista

- Millaisia arvoja ja tavoitteita suomalaisen soten halutaan toteuttavan?

Halutaanko...

Tehdä
talouspolitiikkaa vai
sote-politiikkaa?

Kansallinen sote vai
alueellinen sote?

Yhdenvertainen
sote vai eriarvoinen
sote?

Universaali
terveydenhuolto vai
fragmentoitunut
terveydenhuolto?

Strategisesti ohjattu
vai evolutiivisesti
ohjautuva
järjestelmä?

Nyt tuli niittaus: Jopa 11 miljardin sopeutus edessä

Pitkään työstetty velkajarrutyöryhmän raportti julkaistiin keskiviikkona. Samalla selvisi, kuinka suuri sopeutusurakka uudella hallituksella on edessään.

IL 25.2.2026

Kiitos!

LIINA-KAISA.TYNKKYNEN(a)THL.FI

2025-SOTE- RAPORTTtien KUUMAVUOSI

Tehty Co-pilot tekoälysovelluksella